

نشست ادبی «لبخند جاودانی» برگزار شد

همزمان با شب شهادت شهید امیر حاج امینی نشست ادبی «لبخند جاودانی» با حضور جمعی از اهالی ادب و اندیشه کشورهای ایران، هندوستان، افغانستان، تاجیکستان، پاکستان و ازبکستان با مدیریت علیرضا قزوه در گروه بین المللی هندیران برگزار شد. در این مراسم سیدسلیمان صفوی، رئیس آکادمی مطالعات ایرانی لندن در سخنانی با اشاره به ابیاتی از مولانا، به بررسی جایگاه شهید در ادبیات عرفانی پرداخت و شهدای دفاع مقدس و شهدای جبهه

بخت کنونی ادبیات داستانی کودک و نوجوان در ایران

برای بچه‌های خوب!

به دلیل کمبود تخصص و تجربه لازم در این زمینه، نمی‌توانند محتوایی باکیفیت، سازنده، سالم و جذاب برای خوانندگان خود ارائه دهند. همچنین بخشی از ناشران این عرصه نیز از سیاست‌گذاری مبتنی بر تخصص برای تولید و نشر آثار برخوردار نیستند.

رده‌بندی سنی آثار کودک و نوجوان باید متناسب با تغییرات اجتماعی ایران مورد بررسی و پژوهش قرار گیرد و به‌طور دقیق‌تر برای هر رده‌بندی، نیازهای محتوایی آن مشخص شود.

آثار کودک و نوجوان روی موضوعات اجتماعی و سیاسی کمتر تمرکز دارند، در حالی‌که این موضوعات اگر به درستی و حساب شده کار شوند، می‌توانند باعث آگاهی بخشی و تغییر نگرش کودکان و نوجوانان شوند. بی‌توجهی به موضوعات اجتماعی و سیاسی تبعاتی از قبیل کاهش دانش اجتماعی و سیاسی کودکان و نوجوانان، بیگانگی با ارزش‌های نظام سیاسی، عدم

ن به تولید محتوا نوادگی و شخصی ت. این موضوع مسائل جامعه ی در این زمینه تمایل کودکان و ده‌است. از سوی این حوزه در بستر ای خاص صورت نوکود و نوجوان

مقاومت را مصداق‌های بازی برای مکتب عشق، عرفان و شهادت در عصر حاضر عنوان کرد و افزود: شهید امیر حاج امینی، در جوانی باچهره گلگون به دیار عاشقان شافت. او همنشین سیاه عشق شد که رهرانش علی (ع) و حسین (ع) هستند. سیده بلقیس فاطمه حسینی، شاعر یارسی زبان و استاد دانشگاه از دهلی نو گفت: عکس شهید امیر حاج امینی را که دیدم از جبهه به خانه رسیدم. آرامش وطمأنینه‌ای که بر چهره پر خون این مجاهد مشاهده کردم آیه

نورانی «یا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمُطْلَقَةُ»، را در ذهنم جلوه داد. سیدمسعود علوی تبار، شاعر و بخشی از صحبت‌های خود عنوان کرد: تصویر مظلوم، زیبا و عرفانی چهره نورانی و سراسر آرامش شهید امیر حاج امینی که توسط احسان رحبی در لحظه عروج ملکوتی شهید در دهم اسفندماه ۱۳۶۵ ثبت شد گواهی بر این مطلب است که نه فقط خود شهدا زنده‌اند، بلکه هرگونه نام و نشان و یادی از آنان منشأ آرو و خیر و برکت و پویایی در سطح فرد و جامعه است.

مخاطباتی که ناشناخته مانده‌اند

آثار کودک و نوجوان روی موضوعات اجتماعی و سیاسی کمتر تمرکز دارند، در حالی که این موضوعات اگر به درستی و حساب شده کار شوند، می‌توانند باعث آگاهی بخشی و تغییر نگرش کودکان و نوجوانان شوند. عدم توجه به موضوعات اجتماعی و سیاسی تبعاتی از قبیل کاهش دانش اجتماعی و سیاسی کودکان و نوجوانان، بیگانگی با ارزش‌های نظام سیاسی، عدم ارتقای اندیشه ی کودکان و نوجوانان، عدم مسئولیت‌پذیری اجتماعی و تاثیر غیرمستقیم بر بحران‌های اجتماعی در آینده را خواهند داشت.

همچنین توجه به تنوع فرهنگی و قومی در شخصیت‌های داستانی ادبیات کودک و نوجوان، به عنوان یکی از موضوعات مهم و حیاتی می‌تواند به چندین شکل مفید واقع شود. با این حال در آثار ادبی برای کودکان و نوجوانان به این موضوع توجه کافی نشده است. آثار موجود روی شخصیت‌هایی با تنوع فرهنگی و قومی کمتر تمرکز دارند، در حالی که شخصیت‌های متنوع می‌توانند باعث تقویت هویت فردی و تفکرات گوناگون شوند. عدم توجه به شخصیت‌های داستانی با تنوع فرهنگی و قومی، می‌تواند از جنبه‌هایی نظیر کاهش توجه به ارزش‌های چند فرهنگی، عدم شناخت فرهنگ‌های مختلف و ضعف استقلال فکری در مواجهه با پدیده‌های فرهنگی جدید، مشکلاتی را به دنبال داشته باشد. در برخی موارد کتاب‌های داستانی کودک و نوجوان به تنوع فرهنگی، زبانی و گویشی در ایران توجه کافی ندارند و این مسأله می‌تواند از یک سو باعث تأثیرگذاری نامطلوب بر خرده‌فرهنگ‌ها شود و از سوی دیگر باعث عدم جذب مخاطبان با زبان‌ها، گویش‌ها و فرهنگ‌های مختلف شود.

بی‌توجهی به مخاطبان و نیازهای مختلف فرهنگی، زبستی و تنوع شخصیتی آنها یکی از دلیل‌های عدم جذابیت کتاب‌های تألیفی است.

برای مثال نویسندگان ایرانی به کودکان و نوجوانان گروه‌های خاصی که دارای نیازهای ویژه هستند (مانند کودکان کم توانای بینایی یا کودکان با اختلالات یادگیری) و نوع یادگیری‌شان هم متفاوت است، اعتنایی ندارند و برای آنان کتاب نمی‌نویسند.

داستان و دیگر هیچ

همچنین با وجود این‌که کودکان و نوجوانانی که مربوط به جامعه مهاجران به ایران هستند، جمعیت قابل‌توجهی دارند اما نسبت به این حوزه و تلاش برای ترویج فرهنگ و هویت ایرانی میان آنها توجه چندانی نگرفته است.

از سوی دیگر در جامعه ایران هنوز هم عامل جنسیت از نظر فرهنگی متمایز است و هر کدام از جنسیت‌های مذکر و مؤنث ویژگی‌های هویتی مخصوص به خود را دارند اما بخش قابل توجهی از آثار به این تمایز بی‌توجه‌اند و تحت تأثیر فرهنگ در سایر جوامع تفاوت‌های جنسیتی را در نظر نمی‌گیرند. این مسأله نیاز به آسیب‌شناسی بیشتر و سیاست‌گذاری دارد.

در برخی آثار ادبی کودک و نوجوان، به ویژگی‌های زبانی کمتر توجه شده است و این مسأله می‌تواند باعث کاهش جذابیت و قابلیت درک داستان برای خوانندگان جوان شود. برخی از این مشکلات شامل استفاده از واژگان پیچیده و نامفهوم، ساختار جملات پیچیده و غیرمناسب، عدم استفاده از تصاویر جذاب و واضح، استفاده از اصطلاحات و اشارات فرهنگی بدون توضیح مناسب و مواردی از این دست می‌شوند. بخش دیگری از آثار نیز روی کلمات ساده و محدود تمرکز دارند و توجه کافی به گسترش دایره لغات کودکان و نوجوانان نشده است.

بخش قابل توجهی از آثار بر قسمت‌های سرگرم‌کننده داستان تمرکز دارند و نیازهای روانی کودکان، مانند تقویت خود اعتمادی و توانایی‌های اجتماعی، کمتر مورد توجه قرار می‌گیرند. در حالی‌که باید علاوه بر داشتن داستانی جذاب و مفهومی به نیازهای روانی کودکان نیز توجه شود.

نویسندگان و ناشران باید در تهیه آثاری برای کودکان و نوجوانان به عواملی مانند سن، شخصیت، تجربه‌های پیشین و نیازهای روانی آنها توجه کنند. این نیازهای روانی شامل مواردی مانند نیاز به تأیید و تشویق، نیاز به شناخت خود، نیاز به امنیت، نیاز به عدالت و... است. همچنین باید توجه به این‌که کودکان و نوجوانان در دوران رشد و تحول قرار دارند، نیاز به کتاب‌های داستانی با محتوای اجتماعی و روان‌شناختی که به آنها در فرآیند رشد تحول کمک کنند، وجود دارد. ادبیات کودک و نوجوان ایران، بیشتر به وجه داستان پردازانه تکیه کرده است و با توجه به پیشرفت فناوری و افزایش استفاده از آن توسط کودکان و نوجوانان، لازم است کتاب‌های این حوزه تقویت شوند. آثار ادبی با محتوای فناوری می‌توانند به کودکان و نوجوانان کمک کنند تا بهتر با دنیای دیجیتال آشنا شوند و درک بهتری از تکنولوژی‌های مختلف داشته باشند.

این کتاب‌ها می‌توانند به کودکان و نوجوانان آموزش دهند که چگونه از فناوری‌ها به نحو احسن استفاده کنند تا آسیب‌های آنها به حداقل برسد و در عین حال به آنها کمک‌کنند تا مهارت‌های خوبی در استفاده از دنیای دیجیتال پیداکنند.

هستند. نگاه کلیشه‌ای و فقدان خلاقیت و نوآوری در به‌کارگیری سوزه‌های اقتباسی یا تلاش برای ایجاد ارزش افزوده در آنها و از دیگر نقاط ضعف این حوزه به‌شمار می‌رود. در این میان، باید به این نکته هم توجه داشت که گروه زیادی از نویسندگان ایرانی در این حوزه از دیدگاه حرفه‌ای برخوردار نیستند و ناشران جذابیتی برای مخاطبان ندارند. حوزه کودک و نوجوان حوزه حساسی است و تولید محتوا در این عرصه باید با ظرافت‌های خاص صورت گیرد. بخشی از نویسندگان کتاب‌های داستانی کودک و نوجوان به دلیل کمبود تخصص و تجربه لازم در این زمینه، نمی‌توانند محتوایی با کیفیت، سازنده سالم و جذاب برای خوانندگان خود ارائه دهند. همچنین بخشی از ناشران این عرصه نیز از سیاست‌گذاری مبتنی بر تخصص برای تولید و نشر آثار برخوردار نیستند. این مسأله، باعث شده در این حوزه به‌شیر از هر حوزه دیگری به خلاقیت و نوآوری نیاز دارد، شاهد انتشار انبوهی از کتاب‌های ملال آور و تقلیدی باشیم. آثار داستانی کودک و نوجوان در ایران غالباً تنها به چند سبک داستانی محدود می‌شوند و عدم تنوع سبکی گاه باعث کاهش جذابیت کتاب شده است، ضمن این‌که عمده کتاب‌های داستانی کودک و نوجوان به چند موضوع مشخص محدود می‌شوند و عدم تنوع موضوعی می‌تواند به عنوان یکی از آسیب‌ها در این زمینه محسوب شود. همچنین بی‌توجهی به تنوعات فرهنگی ایران نیز می‌تواند نقطه ضعف مهم دیگری در این حوزه باشد. بیشتر کتاب‌های این حوزه به‌ویژه در آثار ناشران بخش خصوصی به داستان‌های خانوادگی و مدرسه‌ای محدود می‌شوند و تنوع در موضوعات داستانی می‌تواند بیشتر از این باشد.

در برخی موارد، آموزه‌های نادرستی را منتقل کنند. دلیل اصلی علاقه ناشران به ترجمه، این است که به دلیل عدم پایدنی به کپی‌رایت، هزینه‌های مربوط به حق التألیف و تصویرگری در این گونه کتاب‌ها، پرداخت نمی‌شود. البته مشکل تنها در علاقه شدید به ترجمه به دلیل قیمت تمام‌شده کمتر کتاب نیست، در برخی موارد، کتاب‌های داستانی خارجی که برای کودکان و نوجوانان به زبان فارسی ترجمه شده‌اند، به دلیل کیفیت پایین ترجمه یا از دست دادن جزئیات و اصطلاحات، ممکن است باعث کاهش کیفیت کتاب شوند و از جذابیت آن کاسته شود. در کنار ترجمه‌زدگی، باید به بی‌تفاوتی به حوزه‌های اساسی زیست اجتماعی در بسیاری از آثار تألیفی اشاره کرد. در حال حاضر کتاب‌های داستانی کودک و نوجوان اغلب از دیدگاه‌ها و سیاست‌های مدیران نشر پیروی می‌کنند و بخش قابل توجهی از آنها به مسائل اجتماعی مهم توجهی ندارند و حتی ممکن است به تولید محتوا در این زمینه اعتقادی نداشته باشند.

در بیشتر موارد نیز روی مسائل خانوادگی و شخصی تمرکز شده و توجه کافی به مسائل اجتماعی مهم که نشده است. این موضوع به تدریج باعث می‌شود تا کودک و نوجوان نسبت به مسائل جامعه بی‌تفاوت باشند و در آینده نیز چندان احساس مسئولیتی در این زمینه نداشته باشند. همچنین نویسندگان و ناشران کتاب‌های داستانی کودک و نوجوان نتوانسته‌اند داستان‌های

سنتی را به شکلی جذاب و متناسب با مخاطبان مدرن، ارائه کنند و بخشی از این تلاش‌ها هم از نظر نوع زبان و محتوای اثر قابل نقد

عمده‌ترین دلایل عدم استقبال از کتاب‌های تألیفی کودک و نوجوان

مشکلات ساختاری

- ضعیف بودن جریان نقد ادبی ادبیات کودک و نوجوان
- ناآشنایی والدین با اهمیت ادبیات کودک و نوجوان
- استفاده نکردن از ظرفیت تصویرسازان ایرانی
- ترجمه نشدن آثار شاخص به زبان‌های دیگر
- عدم به روزرسانی رده‌بندی‌های سنی
- تأثیرات همگبری کرونا بر صنعت نشر
- تأثیر رسانه‌های دیجیتال بر بازار نشر
- کیفیت فنی پایین صنعت نشر
- کمبود فضای فروش محصولات
- ضعف حمایت‌های دولتی

مشکلات محتوایی

- فقدان رویکرد تخصصی به خلق اثر
- بی‌توجهی به مسائل اجتماعی و سیاسی
- کمبود تنوع در سبک و مضمون
- عدم توجه جدی به اقتباس از آثار کهن
- کم‌کاری در تولید محتوا در حوزه فناوری
- کیفیت پایین ترجمه
- ترجمه زدگی

چالش در شناخت مخاطب

- عدم توجه به تولید محتوا براساس تنوع فرهنگی و قومی کشور
- بی‌توجهی به تولید محتوا براساس اقتضائات جنسیتی
- عدم توجه به ویژگی‌های زبانی و روانی مخاطبان
- بی‌توجهی به تولید محتوا برای گروه‌های خاص
- عدم نیازسنجی مخاطب

چهره شهید ۹ اسفند ماه ۱۳۶۵ (پروژه ۲۸۸) اثر حسن رحبی

چاپ دهم برای کتاب عقیق

کتاب «عقیق»: زندگینامه داستانی شهید حسین خرازی به قلم نسرمتا... محمودزاده همزمان با سالروز شهادت این سردار همیشه‌خندان جبهه‌ها، برای دهمین بار توسط انتشارات شهید کاظمی منتشر شد. محمودزاده در ۱۲ فصل رشادت‌های ناتمام و فراموش نشدنی سردار شهید امصفهانی سیاه اسلام حاج حسین خرازی در دو جبهه غرب و جنوب کشور روایت می‌کند.

فصل‌های کمتری از کتاب به جبهه‌های سرد، سخت و مظلومیت‌های رزمندگان در غرب کشور و فصل‌های بیشتری به نبردها و عملیات‌ها در جنوب گرم و آتشین اختصاص دارد.

کتاب عقیق را در ۲۷۲ صفحه، قطع رقعی با شمارگان هزار نسخه و با قیمت ۱۸ هزار تومان به همت انتشارات شهید کاظمی برای دهمین بار به بازار نشر عرضه شده است.

برنامه‌های جدید

مرکز موسیقی حوزه هنری

مرکز موسیقی حوزه هنری سازمان تبلیغات اسلامی در تازه‌ترین فعالیت‌های تولیدی خود دو اثر موسیقایی را در حال‌وهوایی متفاوت پیش روی مخاطبان قرار داد. «اردیبهشت» با شعر محمد مهدی سیار، ملودی میلاد عرفانپور، تنظیم و میکس امیرحسین اکبرشاهی

و خوانندگی بهرام پاییز، «آفتاب پنهانی» با شعری از زنده یاد قیصر امین‌پور و آهنگسازی و خوانندگی «وتر» دو اثری هستند که در قالب تگ‌آهنگ و نماهنگ منتشر شده‌اند. برای تماشای نماآهنگ اردیبهشت با صدای بهرام پاییز اینجا و برای تماشای نماهنگ آفتاب پنهانی اینجا را کلیک کنید. مرکز موسیقی حوزه هنری که طی روزهای گذشته شاهد جابه‌جایی در مدیریت خود بوده است، در ادامه دیگر برنامه‌های پژوهشی خود نیز، برنامه‌های تخصصی «موسیقی، فقه و سیاست‌گذاری» را در روزهای هشتم و نهم اسفند در قالب دو نشست تخصصی با حضور کارشناسان صاحب‌نام عرصه‌های فرهنگی و هنری برگزار کرد. در همین راستا دو نشست تخصصی «فقه و موسیقی» و «موسیقی، سیاست‌گذاری و جمهوری اسلامی» با حضور مهدی کلهر و حجت‌الاسلام محمدعلی حیدری میزبان عنوان برنامه‌هایی بودند که پیش‌روی مخاطبان قرار گرفتند. / مهر

معرفی نامزدهای جایزه شعر خبرنگاران

۱۲ کتاب از مجموعه‌های شعر منتشرشده در سال ۱۴۰۱ از نشرهای مروارید، سیب سرخ، فصل پنجم، تیماج، سوره مهر و ایام به عنوان نامزدهای دریافت عنوان برگزیده جایزه کتاب سال شعر ایران به

انتخاب خبرنگاران در دوره هجدهم معرفی شدند. این دفترهای شعر، به ترتیب حروف الفبای نام خانوادگی شاعر، عبارتند از: چکمه‌های پاشنه بلندت کودتا می‌کنند از میثم باقری فر، مهی در حال پاک‌کردن آینده سروده صابر سعدی پور، آداب شقه شدن در خانه پدرم ذبیح از رسول سیمیا، هیولای خانگی سروده گندم شاهمرادی، تن تن همان تنهات از مهرگان علیدوست، گندم نشد سیب از امیر فلاح، صدای رنگوله در گردن یاد سروده سیاوش قربانی پور، خودآزادی از نیما معماریان، پاییز وارونه از احسان موحد، شرابسالگی سروده سیده فاطمه موسوی، گوگرداز محمد موسوی قهفرخی و سیزنگ سروده سیدمهدی نژادهاشمی. طبق اعلام دبیرخانه جایزه، نامزدهای بخش ویژه شاعران بدون کتاب نیز در هفته آتی معرفی خواهند شد. / جام‌چم

